

สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
Conditions, Needs, and Guidelines for Developing the Strategic Leadership in the
21st Century for the School Administrators under Sakon Nakhon Primary
Educational Service Area Office 3

วราวุธ บัญชาญ นาวิ อุดร และวัชรีย์ แซงบุญเรือง
Warawut Bunchan, Nawee Udorn, and Watcharee Sangboonraung

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
Faculty of Education, Nakhon Phanom University
E-mail: wawut.holyhandsome@gmail.com

Received: January 10, 2024; Revised April 19, 2024; Accepted: April 20, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ประเมินความต้องการจำเป็น 3) พัฒนาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 155 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยเทียบตารางของ Krejcie and Morgan ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 4 ฉบับ คือ (1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .75-.94 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99 (2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .83-.95 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99 (3) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และ (4) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 4 ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ทุกฉบับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวมเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม และด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษา มีการวางแผนการดำเนินงานครอบคลุมทุกกิจกรรม และนำวิสัยทัศน์ที่กำหนดมาใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารควรมีความซื่อสัตย์ และมุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่

บุคลากร และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรมีความคิดสร้างสรรค์ คิดหาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหาร การศึกษา ยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ จากคนรุ่นใหม่ และนำแนวคิดนั้นมาใช้ในการบริหารงานแนวใหม่ให้สอดคล้อง กับสถานการณ์ปัจจุบัน ผลการประเมินแนวทางพัฒนาโดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความ เป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 สภาพปัจจุบันและพึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น แนวทางพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the current and desirable conditions, 2) to evaluate the needs, and 3) to develop guidelines for developing the strategic leadership in the 21st century for the school administrators under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3. The samples used in the research were 155 school administrators randomized by stratified sampling. The sample size was determined by using Krejcie and Morgan's Table. The research instruments consisted of four forms: (1) a questionnaire asking for the current conditions of the strategic leadership in the 21st century of the school administrators with the index of the item discrimination between .75-.94 and the reliability of .99, (2) a questionnaire asking for the desirable conditions of the strategic leadership in the 21st century of the school administrators with index of the item discrimination between .83-.95 and the reliability of the whole questionnaire of .99, (3) a structured-interview form, and (4) an evaluation form used to evaluate the appropriateness and the possibility of the guidelines for developing the strategic leadership in the 21st century of the school administrators. All of the four forms of the research instruments had the Index of Item Objective Congruence: IOC of 1.00 in every item and form. The statistics used were mean, standard deviation, and Priority Needs Index Modified (PNI_{Modified}).

The research findings were as follows.

1. The current conditions of the strategic leadership in the 21st century of the school administrators in the overall were at a high level. The desirable conditions of the strategic leadership in the 21st century of the school administrators in the overall were at the highest level.
2. The findings of the evaluation of the needs for developing the strategic leadership in the 21st century of the school administrators showed that the values of the aspects that were higher than the overall value and were organized from the highest to the lowest values were vision, ethics, and creativity.
3. The guidelines for developing the strategic leaderships in the 21st century of the school administrators were that in the vision, the school administrators should have the vision in administrating the schools, plan the operation to cover all activities, and bring the vision regulated to use in driving the operation to achieve the targets, in the ethics, the schools administrators should be honest and focus on the public benefits more than the personal benefits, perform with morality, and be good models for their staff, and in the creativity, the school administrators should have

creative thinking to use in administrating education, accept the new ideas from people in the new generation, and bring the new ideas to use in the new administration related to the current situations. The findings of the evaluation showed that the development guidelines in the overall were appropriate at the highest level and possible at a high level.

Keywords: Strategic Leadership in the 21st Century, Current and Desirable Conditions, Needs, Guidelines for Developing the Strategic Leadership in the 21st Century

บทนำ

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership) คือความสามารถของผู้นำที่มีอำนาจในการตัดสินใจ เพื่อเพิ่มโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในระยะยาวให้กับองค์กร แนวทางการเป็นผู้นำที่แตกต่างกันนั้นมีผลต่อวิสัยทัศน์และทิศทางการเติบโต และความสำเร็จที่อาจเกิดขึ้นในองค์กร และเพื่อให้การบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลงได้สำเร็จ ผู้บริหารต้องมีทักษะและเครื่องมือในการกำหนดกลยุทธ์ และการดำเนินงาน ผู้นำไม่เพียงแต่มีความสามารถในการทำนายทิศทางภายหน้าแต่ต้องสามารถจัดการระบบงานภายในของตนเพื่อดำเนินการเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ (วรวัชร เวียมสุวรรณ และคณะ, 2562) อีกทั้งภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นลักษณะของผู้นำที่มีการบริหารองค์กรบรรลุตามวิสัยทัศน์ให้ประสบความสำเร็จ โดยการแปลงวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีคุณค่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์ การสร้างกลยุทธ์ (Strategic Formulation) ซึ่งเป็นงานยากที่ต้องเป็นไปตามกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ ซึ่งหมายถึง การตัดสินใจที่จะปฏิบัติโดยวิธีการเฉพาะที่จะทำให้บรรลุความสำเร็จเหนือกว่าคู่แข่งที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ และมีการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic in Action) เมื่อได้กำหนดกลยุทธ์แล้ว การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นสิ่งที่ยากที่สุดและเป็นงานที่มีขั้นตอนที่สลับซับซ้อน การปฏิบัติเกี่ยวข้องกับเครื่องมือหลายชนิดหรือส่วนขององค์กรหลายส่วนที่ปรับเข้าหากัน ผู้นำที่เข้มแข็งเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการนำเอากลยุทธ์ไปปฏิบัติ เพราะเป็นผู้กระตุ้นและมีอิทธิพลต่อผู้อื่นให้เป็นไปกลยุทธ์ใหม่ที่ต้องการ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ยังเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น โครงสร้างขององค์กร ระบบจ่ายค่าตอบแทนหรือรางวัลที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ภาวะเยียบขององค์กร นโยบายและวิธีปฏิบัติขององค์กร ผู้นำรับผิดชอบต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างที่เปลี่ยนแปลงระบบทำงานและนโยบายต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้เป็นไปตามกลยุทธ์ นอกจากนี้แล้วยังมีการควบคุมกลยุทธ์ (Strategic Control) ซึ่งเกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินผลของกลยุทธ์ให้มีกระบวนการทั้งหมดในการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ การควบคุมคุณภาพงาน ปริมาณงาน ความสำเร็จที่ได้รับ ปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการดำเนินงานตามกลยุทธ์นั้น ซึ่งผู้นำเชิงกลยุทธ์ในยุคปัจจุบันต้องมีการจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ คือ ต้องศึกษาสภาพแวดล้อม สามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์กร รวมถึงการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมและดำเนินการตามแผนที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ปรับปรุงแผนงานตามความเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง และใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ มาใช้ประเมินผลการปฏิบัติงาน (วิรัตน์รัตน์ เสือจอย, 2564)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 เป็นรูปแบบของภาวะผู้นำยุคใหม่ที่สุดสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านการนำตนเอง หมายถึง การมีองค์ความรู้ในโลกาภิวัตน์ ความคิดเชิงบวกและทัศนคติแบบทำได้ กระบวนทัศน์ที่เป็นโลกาภิวัตน์ การพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย ตามสถานการณ์ การเป็นตัวอย่างที่ดีด้านคุณธรรมและจริยธรรม 2) ด้านการนำทีม หมายถึง การสร้างขวัญกำลังใจ และการจูงใจ การบริหารทีมและความขัดแย้ง การติดต่อสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ การสอนงานฝึกอบรมเพื่อพัฒนางาน

ของทีมด้านเทคโนโลยีและด้านต่าง ๆ และการส่งเสริมการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมและจริยธรรม 3) ด้านการนำองค์กร หมายถึง การกำหนดใช้และทบทวนวิสัยทัศน์ การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ร่วมให้เหมาะสม การกำหนดค่านิยมและวัฒนธรรมร่วม การเป็นผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลง การควบคุมงานด้วยระบบสมดุล การพัฒนาบุคลากรด้วยการจัดอบรมให้ความรู้ พัฒนาผลงานของทีมด้านเทคโนโลยี และการส่งเสริมการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมและจริยธรรม (วรวัชร เทียมสุวรรณ และคณะ, 2562) โดยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ผู้นำจึงต้องปรับเปลี่ยนตนเอง และองค์กรให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันกับคู่แข่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ผู้นำต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 เพื่อความสามารถในการแข่งขันในระดับโลก (Global Competitiveness) (จักรพันธ์ จันทรเจริญ, 2564)

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันการบริหารและความก้าวหน้าของสถานศึกษานั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ คือบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งขึ้นอยู่กับตำแหน่งและบุคคลที่ดำรงตำแหน่งนั้นในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งบริหารระดับสูงส่วนใหญ่จะคุ้นเคยกับบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ขาดทักษะด้านการจัดการทางการศึกษา ซึ่งโดยทั่วไปผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีทักษะในการคิดเชิงวิเคราะห์ การมุ่งใจ การรับรู้วัฒนธรรมองค์กร การร่วมรับผิดชอบต่อการตัดสินใจกลุ่ม ซึ่งประสบการณ์เบื้องต้นนี้อาจจะเพียงพอสำหรับการบริหารงานในตำแหน่งบริหารระดับกลางเท่านั้นแต่สำหรับตำแหน่งที่สูงขึ้นบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งอาจขาดความพร้อม จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำในสถานศึกษา พบว่าผู้นำที่ขาดความพร้อมจะส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงรับมากกว่าเชิงรุกไม่ตระหนักถึงผลกระทบของยุคความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ที่จะเป็นอนาคตของสถานศึกษา (สุริรัตน์ โตเขียว, 2560)

ด้วยเหตุนี้สถานศึกษาจึงควรมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ โดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ คือ ต้องศึกษาสภาพแวดล้อมสามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์กรรวมถึงการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสม และดำเนินการตามแผนที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ปรับปรุงแผนงานตามความเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง และใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ มาใช้ประเมินผลการปฏิบัติงาน ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ผู้นำจึงต้องปรับเปลี่ยนตนเอง และองค์กรให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลง และแข่งขันกับคู่แข่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ผู้นำต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 เพื่อความสามารถในการแข่งขันในระดับโลก (Global Competitiveness) (จักรพันธ์ จันทรเจริญ, 2564)

จากความสำคัญและปัญหาของการบริหารสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาสภาพ ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้ก้าวทันยุคสมัยและทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

3. เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังต่อไปนี้

1. ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ในปีการศึกษา 2565 จาก 182 โรงเรียน จำนวน 189 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3, 2565) ตัวอย่าง จำนวน 155 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยเทียบตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 2 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .75-.94 และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99 2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .83-.95 และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็น โดยนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาคำนวณหาค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

2. ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านภาวะผู้นำเชิง กลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 คน

ขั้นตอนที่ 2 ร่างแนวทางพัฒนาโดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากข้อที่ 1 และข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารจากบทที่ 2 มีการประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัย ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดย ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 นำเสนอข้อมูลโดยแสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 1

เกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

- 4.51-5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50-2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 1 ตารางค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผล ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.06	.82	มาก	4.54	.28	มากที่สุด
2. ด้านการมีส่วนร่วม	4.20	.48	มาก	4.55	.29	มากที่สุด
3. ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม	4.26	.37	มาก	4.70	.28	มากที่สุด
4. ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.15	.45	มาก	4.56	.26	มากที่สุด
5. ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร	4.33	.58	มาก	4.63	.37	มากที่สุด
6. ด้านการมีทักษะการใช้เทคโนโลยี	4.38	.53	มาก	4.73	.21	มากที่สุด
รวม	4.23	.44	มาก	4.62	.20	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.06-4.38$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 6 ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.38$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 1

ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 4.06$) ส่วนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{x} = 4.54-4.73$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านที่ 6 ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี ($\bar{x} = 4.73$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 4.54$)

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 นำเสนอข้อมูลโดยแสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา	D	I	$PNI_{Modified}$	ลำดับ ความต้องการจำเป็น
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.06	4.54	0.118	1
2. ด้านการมีส่วนร่วม	4.20	4.55	0.083	4
3. ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม	4.26	4.70	0.103	2
4. ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.15	4.56	0.099	3
5. ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร	4.33	4.62	0.067	6
6. ด้านการมีทักษะการใช้เทคโนโลยี	4.38	4.73	0.080	5

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{Modified}$) โดยรวมมีค่าเท่ากับ .092 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวม มีจำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากค่าสูงที่สุดไปค่าต่ำสุด ดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($PNI_{Modified} = .118$) ด้านที่ 3 ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม ($PNI_{Modified} = .103$) และด้านที่ 4 ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($PNI_{Modified} = .099$) ตามลำดับ

3. ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิง กลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

3.1 วิธีการจัดทำร่างแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

3.1.1 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

3.1.2 นำข้อมูลแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จากการสังเคราะห์เอกสารในบทที่ 2 และข้อมูล

ที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์เป็นร่างแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

3.1.3 นำร่างแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องของการใช้ภาษา ความตรงตามโครงสร้างเนื้อหา และด้านอื่น ๆ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.1.4 นำร่างแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ที่ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุง เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปสร้างเป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในขั้นตอนต่อไป

3.2 นำเสนอข้อมูล โดยแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางการตรวจสอบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S	แปลผล	$\bar{x}$	S	แปลผล
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.82	.25	มากที่สุด	4.30	.31	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วม	4.80	.26	มากที่สุด	4.22	.30	มาก
3. ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม	4.73	.27	มากที่สุด	4.20	.31	มาก
4. ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.79	.23	มากที่สุด	4.21	.31	มาก
5. ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร	4.65	.25	มากที่สุด	4.13	.28	มาก
6. ด้านการมีทักษะการใช้เทคโนโลยี	4.77	.23	มากที่สุด	4.26	.29	มาก
รวม	4.76	.22	มากที่สุด	4.21	.24	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{x} = 4.65 - 4.82$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 4.82$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านที่ 5 ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{x} = 4.65$)

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{x} = 4.13 - 4.30$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 4.23$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านที่ 5 ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{x} = 4.13$)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวม โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์

ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม และด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ดังนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ได้แก่ ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษาสามารถมองเห็นทิศทางการบริหารสถานศึกษา มีการวางแผนการดำเนินงาน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานครอบคลุมทุกกิจกรรม นำวิสัยทัศน์ที่กำหนดมาใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย 2) ด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้บริหารต้องมีการส่งเสริมและสร้างเครือข่ายการทำงานระหว่างครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน มีความเข้าใจความแตกต่างของบุคคลและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคลากร ให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อที่จะได้มีการระดมความคิดที่หลากหลายในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เพิ่มขึ้นเพื่อให้ครูและบุคลากรได้มีศักยภาพในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ ผู้บริหารควรมีความซื่อสัตย์และมุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร บริหารองค์กรด้วยความสุจริต โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ควรนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้บรรยากาศการทำงานมีความยืดหยุ่น มีความเห็นอกเห็นใจผู้ร่วมงาน ให้ความสำคัญกับความยุติธรรมสำหรับบุคลากรทุกคน โดยเท่าเทียมกัน และควรให้ขวัญและกำลังใจบุคลากรตามเห็นสมควร เพื่อให้บุคลากรมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน 4) ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แก่ ผู้บริหารควรมีความคิดสร้างสรรค์ คิดหาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารการศึกษา ยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ จากคนรุ่นใหม่ และนำแนวคิดนั้นมาใช้ในการบริหารงานแนวใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 5) ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร ได้แก่ ผู้บริหารควรมีทักษะในการพูดสื่อสารสร้างความเข้าใจของบุคลากรในองค์กร มีวาทีศิลป์ในการบริหารงาน พูดสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับองค์กร สามารถสื่อสารสร้างความเข้าใจร่วมกันของบุคลากรในองค์กรได้อีกทั้งยังสามารถโน้มน้าวบุคลากรให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจและเต็มศักยภาพ และ 6) ด้านการมีทักษะการใช้เทคโนโลยี ได้แก่ ผู้บริหารควรมีทักษะและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีและส่งเสริมให้นักเรียน ครูและบุคลากรใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานที่รวดเร็วและแม่นยำมีประสิทธิภาพ ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า มีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่องสภาพ ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีประเด็นที่นำมา อภิปรายผลดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการคาดการณ์ วิสัยทัศน์ กว้างไกล มีความยืดหยุ่น กระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจ

ให้แก่องค์กร ในการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ มีมุมมองที่หลากหลายและกล้าเผชิญหน้าความท้าทาย มีทักษะการสื่อสารที่ดีเป็นผู้ฟังอย่างตั้งใจจริง มีความยุติธรรมและคุณธรรม และมีความสามารถในการกำหนดทิศทางการกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อให้องค์กรอยู่รอดและมีความก้าวหน้าสามารถนำวิสัยทัศน์ ไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ดังที่ จันทรวิมล วงศ์แดง (2564) ได้กล่าวว่า การมีทั้งภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการบริหารงานที่เหมาะสม สร้างแรงจูงใจที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา และต้องอาศัยทักษะที่จำเป็นด้านการบริหาร กล่าวคือ ทักษะความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ทักษะการบริหารจัดการองค์กร ทักษะการแก้ปัญหา เป็นต้น เพื่อให้การบริหารจัดการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้กำหนดทิศทาง และกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาไปสู่ในระดับที่สูงขึ้น และมีศักยภาพในการปฏิบัติงานมากขึ้น เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้ และจูงใจให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดพลังร่วมในการพัฒนาปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้ดีขึ้นและผลักดันให้เกิดการบริหารเชิงกลยุทธ์ได้ประสบความสำเร็จเพื่อปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ต่อไปในอนาคต ดังที่ปรีดีนุกูล สมปรารถนา (2565) ได้กล่าวว่า ผู้นำเชิงกลยุทธ์จะต้องมีความสามารถในการคาดการณ์ และมีส่วนร่วมในทุกสถานการณ์ มีมุมมองที่หลากหลายและกล้าเผชิญหน้าความท้าทายต่าง ๆ มีทักษะในการแปลหรือตีความสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น กล้าที่จะการตัดสินใจที่เหมาะสมกับเงื่อนไขต่าง ๆ มีทักษะการบริหารจัดการทีมงานให้บรรลุเป้าหมาย และพร้อมเรียนรู้และปรับปรุงแก้ไขอยู่ตลอดเวลา

2. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นลำดับสูงสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การมีวิสัยทัศน์และกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ร่วมกันอย่างมีระบบ มีเป้าหมายในการพัฒนาองค์กรร่วมกัน มีความคิดที่เป็นระบบ รอบคอบและมองการณ์ไกล เป็นผู้ให้การสนับสนุน และสร้างแรงกระตุ้นที่ดีเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรในองค์กร ใช้การบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อตั้งศักยภาพของบุคลากรในองค์กรให้สามารถปฏิบัติงานที่เต็มความสามารถและมีประสิทธิภาพ ดังที่สายชล มัตถะปะโท (2564) ได้กล่าวว่า ผู้นำควรเปิดกว้างในการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ไม่เห็นแต่ความคิดเห็นส่วนตน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อให้มีส่วนร่วมในการบริหาร ซึ่งส่งผลให้เกิดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานร่วมกันและทำให้มองเห็นภาพของการพัฒนาองค์กรได้กว้างมากขึ้น

3. แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา มีดังนี้

3.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารจะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนกว้างไกล สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการวางแผนการดำเนินงานที่ผ่านการคิดวิเคราะห์และกระบวนการคิดที่เป็นระบบ โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ในมีส่วนร่วมริเริ่มและดำเนินการเปลี่ยนแปลงอย่างเสมอภาคเพื่อให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนา และสามารถนำพาสถานศึกษาประสบผลสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ดังที่กรรณิกา เรตมอนต์ (2559) ได้กล่าวว่า ทักษะการมีวิสัยทัศน์ เป็นการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานที่แสดงออกถึงความสามารถในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายเพื่อสร้างอนาคตผ่านวิสัยทัศน์ขององค์กร เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ชัดเจน โดยการสื่อสารโน้มน้าวใจหรือกระตุ้นให้ผู้ตามเกิดความเข้าใจต่อวิสัยทัศน์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้น มีความผูกพันต่อวิสัยทัศน์ และมีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน

3.2 ด้านการมีส่วนร่วม ผู้บริหารจะต้องมีการส่งเสริมและสร้างเครือข่ายการทำงานระหว่างครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน มีความเข้าใจความแตกต่างของบุคคลและมี

มนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อบุคลากร ให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อที่จะได้มีการระดมความคิดที่หลากหลายในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์เพิ่มขึ้นเพื่อให้ครูและบุคลากรได้มีศักยภาพในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่กรรณิกา เรตมอนด์ (2559) ได้กล่าวว่า การให้มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือ เป็นพฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่แสดงออกถึงการเปิดโอกาสให้สมาชิกร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนการดำเนินกิจกรรม ร่วมติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกัน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาค นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานในกลุ่มให้มีความโปร่งใสและให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำงานร่วมกับบุคคลอื่นเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย และเปิดโอกาสให้สมาชิกร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนการดำเนินกิจกรรมมีความร่วมมือร่วมใจกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การให้มีความสำคัญและเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกอย่างทั่วถึง โดยเป็นผู้ที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในองค์กร ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญและควรคำนึงถึงอย่างมาก นอกจากนี้ยังต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเครือข่ายอีกด้วย ทั้งนี้วิธีการหนึ่งคือการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดีซึ่งจะทำให้เพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีให้กับบุคลากรขององค์กรและนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพให้กับทีมงานอีกด้วย โดยผู้นำต้องเข้าใจและพิจารณาผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาว่ามีลักษณะอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้การสร้างบรรยากาศความสัมพันธ์ที่ดีของทีมงานเป็นไปอย่างเหมาะสมแสดงถึงความเข้าใจเห็นอกเห็นใจผู้ร่วมงาน และสอดคล้องกับความชอบหรือความสนใจของทีมงานได้เป็นอย่างดี มีการส่งเสริมให้ครูมีความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพและพร้อมที่จะรับผิดชอบงานในตำแหน่งที่สูงขึ้น ประกอบกับการคิดเชิงประยุกต์ สามารถกำหนดมาตรฐานเพื่อสร้างวัฒนธรรมของสถานศึกษา มีวิธีการจูงใจให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและทำงานอย่างสร้างสรรค์โดยภาพรวมมีผลต่อวัฒนธรรมขององค์กร

3.3 ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารจะต้องมีความซื่อสัตย์และมุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร บริหารองค์กรด้วยความสุจริต โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ควรนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้บรรยากาศการทำงานมีความยืดหยุ่น มีความเห็นอกเห็นใจผู้ร่วมงาน ให้ความสำคัญกับความยุติธรรมสำหรับบุคลากรทุกคนโดยเท่าเทียมกัน และควรให้ขวัญและกำลังใจบุคลากรตามเห็นสมควร เพื่อให้บุคลากรมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน ดังที่สุริรัตน์ โตเขียว (2560) ได้กล่าวว่า การที่ผู้นำมีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ ผู้นำต้องมีคุณธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันดับแรกที่เด่นที่สุดของผู้นำที่ดี มีความเสียสละอดทนต่องานทุกชนิด พยายามทำงานให้เสร็จ คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว การตรงต่อเวลา ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ให้ได้รับความเดือดร้อนไม่ว่าจะเป็นทางกายวาจาหรือใจ รักษาดี ภาควุฒิใจในความเป็นไทย มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในทุกบทบาท ผู้นำที่ดีจะต้องไม่เห็นแก่ตัว มีความมุ่งมั่น คล้อยตาม สุภาพ ซื่อสัตย์จงรักภักดี มีมโนธรรมสูง เสียสละ มีคุณธรรมและตั้งใจทำงานด้วยความสุจริต และที่สำคัญคือสามารถตรวจสอบได้นอกจากนี้การปฏิบัติงานโดยใช้คุณธรรมนำผลงานยังรวมถึงการควบคุมสติอารมณ์ เหตุผลและผลอย่างสม่ำเสมอเพื่อไม่ให้เป็นเหตุในการสร้างความเดือดร้อนอื่น ๆ ตามมา

3.4 ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้บริหารจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ คิดหาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารการศึกษา ยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ จากคนรุ่นใหม่ และนำแนวคิดนั้นมาใช้ในการบริหารงานแนวใหม่ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังที่จักรพันธ์ จันทร์เจริญ (2564) ได้กล่าวว่า การริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง การคิดแบบองค์รวมอย่างสร้างสรรค์ การคิดนอกกรอบเพื่อหาเทคนิคและวิธีการที่แปลกใหม่ และสร้างสรรค์ในการแก้ไขหรือพัฒนางาน นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความสามารถในการคิดสิ่งแปลกใหม่โดยการนำความรู้ ประสบการณ์เดิมมาประยุกต์ใช้สร้างสรรค์ผลงานเป็นผลงาน

ที่แปลกใหม่ เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าลอง กล้าแสดงออก ไม่กลัวต่อความไม่แน่นอนพร้อมที่จะเผชิญความเสี่ยงการณต่าง ๆ และสร้างสรรค์ผลงานที่เกิดจากความคิดริเริ่มเป็นผลงานที่แปลกใหม่ การมีแรงบันดาลใจ ความมุ่งมั่น ความกล้าเสี่ยงในการตัดสินใจอย่างรอบคอบโดยไม่กลัวความผิดพลาดและเปิดกว้าง ทำหายในการทดลองในสิ่งใหม่ ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการทำงานที่ยิ่งใหญ่และมีประสิทธิภาพ รวมถึงการคิดนอกกรอบไม่ตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์หรือความคุ้นเคยและเป็นการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ พร้อมการเปิดกว้างรับความคิดใหม่ ๆ ได้อย่างอิสระ มีอารมณ์ขันในการทำงานและมีสติปัญญาในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

3.5 ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร ผู้บริหารจะต้องมีทักษะในการพูดสื่อสารสร้างความเข้าใจของบุคลากรในองค์กร มีวาทีศิลป์ในการบริหารงาน พูดสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับองค์กร สามารถสื่อสารสร้างความเข้าใจร่วมกันของบุคลากรในองค์กรได้ อีกทั้งยังสามารถโน้มน้าวบุคลากรให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจและเต็มศักยภาพ ดังที่สุริรัตน์ โตเขียว (2560) ได้กล่าวว่า ผู้นำในศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นผู้ที่สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นผู้มีความสามารถในการสื่อสาร ที่ประกอบด้วยการพูด การฟัง และเข้าใจผู้อื่น ความสามารถทางการสื่อสารที่สำคัญคือการฟัง เพราะส่งเสริมการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอีกทั้งยังเป็นนักเล่าเรื่องที่ดีโดยใช้ทักษะการเล่านิทานมาช่วยในการพูดจูงใจ ช่วยให้บุคลากรปฏิบัติงานได้ตามการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้นำจะต้องมีความสามารถในการพูด และการแสดงออกเนื่องจากผู้นำต้องสื่อสารกับคนทำงานกับคนที่หลากหลาย ดังนั้นความสามารถในการพูดและการแสดงออกจึงเป็นลักษณะสำคัญที่จะทำให้ผู้อื่นเข้าใจและปฏิบัติตาม ซึ่งทักษะการพูดและการแสดงออกนี้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทักษะทางสังคม การใช้วาจา มารยาท ภาษา ให้เหมาะสมตามกาลเทศะ และที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีสารสนเทศจะมีบทบาทอย่างมากกับการติดต่อสื่อสารของคนในสังคม ดังนั้น ผู้นำในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถและรู้เท่าทันเทคโนโลยี สื่อสารสนเทศอีกด้วย นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะการสื่อสารที่ดี เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการตีความวิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาสาระของสื่อ และมีวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่ผสมผสานกันระหว่างศิลปะการพูดกับการแสดงข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้เทคนิควิธีการผ่านสื่อเทคโนโลยีและอุปกรณ์ โดยนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานได้อย่างเหมาะสม จะต้องเป็นผู้ที่สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นผู้มีความสามารถในการสื่อสาร ที่ประกอบด้วยการพูด การฟัง และเข้าใจผู้อื่น ความสามารถทางการสื่อสารที่สำคัญคือการฟัง เพราะส่งเสริมการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอีกทั้งยังเป็นนักเล่าเรื่องที่ดีโดยใช้ทักษะการเล่านิทานมาช่วยในการพูดจูงใจ ช่วยให้บุคลากรปฏิบัติงานได้ตามการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้นำจะต้องมีความสามารถในการพูด และการแสดงออกเนื่องจากผู้นำต้องสื่อสารกับคนทำงานกับคนที่หลากหลาย ดังนั้นความสามารถในการพูด และการแสดงออกจึงเป็นลักษณะสำคัญที่จะทำให้ผู้อื่นเข้าใจและปฏิบัติตาม ซึ่งทักษะการพูดและการแสดงออกนี้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทักษะทางสังคม การใช้วาจา มารยาท ภาษา ให้เหมาะสมตามกาลเทศะ และที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีสารสนเทศจะมีบทบาทอย่างมากกับการติดต่อสื่อสารของคนในสังคม ดังนั้น ผู้นำในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถและรู้เท่าทันเทคโนโลยี สื่อสารสนเทศอีกด้วย

3.6 ด้านการมีทักษะการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารจะต้องมีทักษะและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีและส่งเสริมให้นักเรียน ครูและบุคลากรใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานที่รวดเร็วและแม่นยำมีประสิทธิภาพ ดังที่กรณิกา เรตมอนด์ (2559) ได้กล่าวว่า การใช้เทคโนโลยีเป็นพฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่แสดงออกถึงการนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่แสดงออกถึงการมีความรู้ ความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาสาระของสื่อเทคโนโลยีรวมถึงข่าวสารได้รับโดยไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสื่อ รู้จักเลือกรับและใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชนและสังคมถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่ผสมผสานกันระหว่างศิลปะการพูดกับการแสดงข้อมูลในรูปแบบ

ต่าง ๆ โดยใช้เทคนิควิธีการผ่านสื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมและทำให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย รู้เท่าทันและมีทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี สามารถนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สามารถสร้างนวัตกรรมเพื่อใช้ในการบริหารจัดการองค์กรได้ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการการเรียนการสอนและการสอนงานให้กับบุคลากรในองค์กร เพื่อให้องค์กรก้าวทันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดแปลกใหม่ สร้างสรรค์และทันสมัย นำองค์ความรู้เดิมมาเสนอเป็นแนวคิดใหม่ ๆ ในการบริหารสถานศึกษา กล้าคิด กล้าลอง กล้าแสดงออก ไม่กลัวต่อความไม่แน่นอน พร้อมที่จะเผชิญเสียงสภาพการณ์ต่าง ๆ มีการคิดนอกกรอบไม่ตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์หรือความคุ้นเคย ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เปิดกว้าง พร้อมรับฟังความคิดเห็นใหม่ ๆ จากบุคลากรทั้งในและต่างองค์กรได้อย่างอิสระ และมีแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กรอย่างสร้างสรรค์

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน กว้างไกล ให้บุคลากรในองค์กร และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อให้เกิดแนวคิดและสร้างการพัฒนาาร่วมกัน มีความสามารถในการสร้างสรรค์และให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร รวมถึงสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ที่มีความต้องการจำเป็นและความเป็นไปได้มากที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และกว้างไกล มีการวางแผนการดำเนินงานที่ผ่านการคิดวิเคราะห์และกระบวนการคิดที่เป็นระบบ แสดงวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมและดำเนินการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเสมอภาค และให้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำในการทำงานที่ดีแก่ทุกคนในองค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงานที่วางไว้ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

2. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

3. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

4. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและรู้เท่าทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาวิ อุดร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรวิ แซงบุญเรือง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนมทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งให้การสนับสนุนและเป็นที่กำลังใจให้กับผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา เรตมอนด์. **ตัวบ่งชี้ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2559.
- จักรพันธ์ จันทรเจริญ. “ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง,” **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ**. 10, 1 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2564):1-16.
- จันทร์วิมล วงศ์แดง. **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2564.
- บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุง**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2560.
- ปรีดีนุกูล สมปรารถนา. **คุณลักษณะของผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership)**. (ออนไลน์) 2565 (อ้างเมื่อ 12 ตุลาคม 2565). จาก <https://www.popticles.com/business/strategicleadership-characteristics/>
- วรวัชร เทียมสุวรรณ และคณะ. “ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21.” **วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต**. 15, 1 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2562): 219-231.
- วิรัตน์รัตน์ เสือจอย. **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2564.
- สุรรัตน์ โตเขียว. **รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2560.
- สุวิมล ว่องวาณิช. **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.
- สายชล มัตถะปะโท. “ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5,” **วารสาร มจร. อุบลปริทรรศน์**. 6, 1 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2564): 55-68.
- Krejcie, R. V. and D. W. Morgan. “Determining sample size for research activities,” **Educational and psychological measurement**, 30, 3 (September 1970):607-610.